

Z PROBLEMATYKI STUDIÓW NAD WIEDZĄ
NUMER DEDYKOWANY PROFESOROWI ARKADIUSZOWI JABŁOŃSKIEMU
W 60. ROCZNICĘ URODZIN

Przyjmowanie założenia, że wiedza to konstytutywny element rzeczywistości społecznej, nakłada na przyjmującego zobowiązanie do ciągłego testowania i krytycznej refleksji, czy i na ile wspomniane założenie jest zasadne oraz jak realizuje się ono w praktyce życia społecznego. Refleksja na temat mechanizmów powstawania, przekazu, odbioru czy oddziaływania różnych rodzajów wiedzy daje wgląd w jeden z podstawowych wymiarów kondycji nowoczesnego społeczeństwa.

W ramach numeru tematycznego „Roczników Nauk Społecznych” chcielibyśmy zastanowić się, w jakim stopniu wiedza jest wciąż kluczowym elementem konstytuującym rzeczywistość społeczną. Procesy powiązane z demokratyzacją wiedzy, przejawiające się m.in. spadkiem znaczenia (prestżu) instytucjonalnych form legitymizacji wiedzy, powstawaniem nowych kryteriów legitymizacji ekspertów i deprofesjonalizacją wiedzy specjalistycznej, wpływają na system edukacyjny, świadomość zbiorową i system komunikacji społecznej, w których wiedza zaczyna być analizowana niemal na równych zasadach jak niewiedza (analogicznie w jak debacie publicznej, na równych zasadach zaczynają funkcjonować prawda i kłamstwo). W dyskursach o ważności „wiedzy”, „szkolnictwa wyższego”, „kultury wysokiej” uzupełnianych współcześnie o zdecentralizowane debaty wychwalające oprogramowanie *open source* i nieformalną komunikację w sieci, dającą przestrzeń na rozwój inkluzywności wiedzy, powraca stale pytanie, czy „społeczeństwo wiedzy” może być budowane na bazie wyłaniającej się ze „społeczeństwa informacyjnego” tkanki społecznej. Każde systemowe zmiany przekładają się na procesy budowania tożsamości i samowiedzy człowieka – przekształcenia technologiczne, aksjologiczne i komunikacyjne muszą mieć znaczący wpływ na wiedzę podmiotu uzyskiwaną w trzech Archemowskich porządkach rzeczywistości: naturze, porządku praktycznym i społecznym. Chcielibyśmy nad tymi zmianami pochylić się w przygotowywanym numerze tematycznym „Roczników Nauk Społecznych”.

Numer ten zadedykowany jest Profesorowi Arkadiuszowi Jabłońskiemu – redaktorowi naczelnemu tego czasopisma w latach 2011-2020, autorowi monografii *Budowanie społeczeństwa wiedzy. Zarys teorii społecznej Karla R. Poppera* i wielu artykułów traktujących o roli i znaczeniu wiedzy w konstruowaniu rzeczywistości społecznej – ze względu na 60. rocznicę jego urodzin. Inspirację dla tematu przygotowywanego numeru czasopisma stanowi refleksja prowadzona w ramach konferencji i wydawnictw monograficznych z cyklu „Studiów nad Wiedzą”, które przygotowywane były w latach 2007-2017 przez Arkadiusza Jabłońskiego, Mariusza Zemłę i śp. ks. Jana Szymczyka.

*Tomasz Peciakowski
Agnieszka Marek*